

otazník. Může se pak stát i opakem toho, čím původně byl... Skladba byla napsána pro soutěž PJ 2023.

Sofia Gubajdulina :: se narodila v Čistopolu v Tatarské republice a studovala v Kazani a poté na Moskevské konzervatoři. Na konzervatoři nezapomněla na svůj původ a dokonce si i přes intenzivní využití etnické hudební kultury uchovala avantgardní nezávislost, a setkala se tak s odporem úřadů. Dimitrij Šostakovič sympatizoval s jejím přístupem. Díky podpoře Gidona Kremera získala její díla ocenění i na druhé straně železné opony. Sama skladatelka mohla poprvé cestovat na Západ v roce 1986, aby se zúčastnila festivalu komorní hudby Lockenhaus. Mnoho z jejích skladeb obsahují „záchytné body“, které více či méně jasně poukazují na náboženský, mystický nebo filozofický obsah.

Musical Toys :: Klavírní cyklus *Hudební hračky* z roku 1969 je cyklus 14 klavírních miniatur v duchu Schumanových *Dětských scén*. I když se jedná o technicky nenáročné skladbičky, jsou spíše než dětem určeny pokročilejším interpretům. Reflektují dětský náhled na svět plný překvapení, úžasu a kouzla. V dnešním výběru zazní 6 skladiček: *Mechanický akordeon*, *Trubač v lese*, *Kouzelný kovář*, *Píseň rybáře*, *Sýkorka*, *Saně s rolničkami*.

Marek Kopelent :: **3. smyčcový kvartet** :: dílo vzniklo v roce 1963 pro Novákovo kvarteto. To jej také premiérovalo formou rozhlasové nahrávky v Kolíně nad Rýnem, poté koncertně ve více zemích Evropy (vč. uvedení na festivalu Varšavská jeseň 1964). Forma díla je řešena jako řetězení strukturálně odlišných ploch, založených na detailní barvitě instrumentaci i proměnlivé práci s kinetikou. Vznikají mezi nimi značné dynamické i výrazové kontrasty – někdy je hudba křehkým dialogem nástrojů, jindy tvoří všichni hráči dohromady jednoduchý blok. I když není nouze o dramatické kontrasty, dílo má lyrický charakter a i po více než 50 letech, neztrácí na své sdělnosti.

Marek Keprt :: je klavírista, skladatel, hudební pedagog, ředitel a dramaturg mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc a umělecký vedoucí olomouckého ansámblu Lichtzwang. Studoval na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni obor kompozice a klavír. Ve svém repertoáru má především skladby romantismu, přelomu 19. a 20. století, druhé poloviny 20. století i kompozice současných autorů. Pravidelně koncertuje v České republice, Rakousku, Švýcarsku, Nizozemí a Jižní Koreji, sólisticky spolupracuje s Moravskou filharmonií Olomouc a nahrává pro Český rozhlas.

www.marekkeprt.com

Konvergence děkuje svým podporovatelům:

15. 6. 2023

kostel sv. Vavřínce, Hellichova 18, Praha
19.30 h

stopy a otisky

Marek Kopelent

Stopy a otisky

Tomáš Pálka

Kraj Jitřenky

Nikolaj Obuchov

Klavírní kusy / výběr

Marek Kopelent

Plaché stíny

Ondřej Štochl

Il sogno fragile

Sofia Gubajdulina

Musical Toys / výběr

Marek Kopelent

3. smyčcový kvartet

účinkují: **ensemble Konvergence & hosté**

David Danel (j.h.) :: housle, Roman Hranička (j.h.) :: housle, Ondřej Štochl :: viola,
Sebastian Tóth :: cello, Egli Prifti :: klavír, Irena Troupová (j.h.) :: zpěv

Marek Keprt (j.h.) :: klavír

koordinátor dramaturgie: Ondřej Štochl

www.konvergence.org

stopy a otisky :: koncert je především ohlédnutím za odkazem Marka Kopelenta, jehož život a dílo se v letošním roce uzavřely. Zazní komorní díla, která jsou pro něho signifikantní svou zvukovou pestrostí i detailní gestikou, nezaměnitelnou a dodnes aktuální. Uslyšíme také skladby jeho dvou žáků a Sofie Gubajduliny, s níž Kopelent úzce spolupracoval. Jiný svět jsou díla Nikolaje Obuchova, jejichž provedení v Praze je vzácnost - ale i ona jsou dokladem progresivní práce s harmonickými a barevnými detaily, ve své době vizionářské a velmi odvážné. V pražské premiéře zazní v citlivé interpretaci Marka Kepřta.

Marek Kopelent :: studoval skladbu u prof. Jaroslava Řídkého. Do kontaktu se skladbami Nové hudby se ale dostal až při své praxi notového redaktora ve Státním nakladatelství. Postupně si vytvořil osobní kontakty s řadou významných zahraničních skladatelů i interpretů. Byl uměleckým vedoucím souboru Musica viva pragensis založeném Petrem Kotíkem v roce 1961. Činnost souboru byla ale později státním režimem zakázána, stejně jako provádění Kopelentových skladeb. Od roku 1990 působil jako pedagog na HAMU. Marek Kopelent zesnul v březnu 2023.

Stopy a otisky :: Skladba Stopy a otisky má dvě části výrazně fragmentálního charakteru. Po první části je v partituře uvedeno „Fragmenty z hudby k poezii VI. Holana, Viola, 12. 10. 1988“. V obou miniaturách Kopelent velmi racionálně a detailně pracuje s dynamikou, frázováním a metrorythmickou. Ve druhé miniatuře hrají důležitou úlohu pedalizace (kontrast motivů s pedalizací a bez pedalizace) a detailně vypracované metrické a rytmické nuance, které navracejí se hudební materiál stále proměňují a uvádějí do nových souvislostí.

Tomáš Pálka :: studoval kompozici na brněnské konzervatoři u Pavla Zemka-Nováka a na HAMU v Praze ve třídě Marka Kopelenta a Milana Slavického. Je spoluzakladatelem, členem a předsedou skladatelského spolku Konvergence. V současné době se věnuje kompoziční tvorbě jako skladatel na volné noze a působí jako terapeut v lázeňské oblasti Bad Reichenhall.

Kraj Jitřenky :: existuje ve dvou verzích. Pro smyčcové kvarteto a ve verzi smyčcového kvarteta s klavírem. „Tak jako se prof. Kopelent věnoval ve své tvorbě v jisté míře konceptuální tvorbě (jako určitý vrchol bychom mohli považovat dílo provedené v Anežském klášteře *Lux mirandae sanctitatis*, kde se prolíná pohyb v prostoru s myšlenkou konceptu jako takového), podobně i moje zaměření se postupně vykrystalizovalo do práce s prostorem v rámci tektoniky skladeb s více či méně konceptuálním zápisem, kdy kromě běžné notace je hráč veden určitými slovními povely, časovou osou danou jako rámeček apod. Principů, které je možné využít a u kterých mě vždy fascinovalo, že dává větší prostor ke spolupráci mezi skladatelem a interpretem, je velké množství. Míru interpretační volnosti je tak možné velmi dobře řídit a korigovat. Tuto skladbu jsem vybral, jelikož byla jednou z posledních komorních kompozic, kterou jsem s prof. Kopelentem už jako absolvent akademie konzultoval. *Kraj Jitřenky* je zvukovým obrazem. Imaginací volného prostoru nejen vnějšího, ale i vnitřního svět(ů).“

Nikolaj Obuchov :: Obuchovovo dílo je znovuobjevováno teprve v době nedávné. Tvoří přitom důležitou spojnicí mezi tvorbou Alexandra Skrjabin a Oliviera Messiaena. Obuchov již ve svých kompozicích z desátých let dvacátého století předjímá některé Messiaenovy postupy. Ve svých klavírních kompozicích aplikuje často dodekafonní plochy, přičemž se nejedná o řady, ale vertikální uchopení dvanáctitónového totálu většinou v délce jednoho či dvou taktů (Ivan Vyšněgradskij popisuje Obuchovův přístup jako harmonickou dodekafonii v protikladu s polyfonní dodekafonií A. Schönberga). Obuchov toho docílí často pomocí kombinace tradičních trojzvuků (durový, mollový, zvětšený kvintakord atd.) a kvartových akordů. Typické pro jeho klavírní sazbu je důsledné využívání celého rozsahu klaviatury, myšlení ve vrstvách, velké rozpětí akordů (časté decimy jako krajní tóny akordu). Pracuje taktéž cíleně s dozvukem akordů, přičemž se k doznívajícím akordům ve vysoké dynamice mísí akordy v dynamice nižší, čímž předjímá až spektrální postupy. Celkově převládá meditativní mystická atmosféra s nečekanými záblesky jasnozřivosti a osvětlení (často krátké signály akordů ve vysoké poloze).

Klavírní kusy :: Skladba *Zločin (Crime)* tvoří první kompozici čtyřdílného cyklu *Konverze (Conversion)*, 1915). Popel (*Cendres*) tvoří pátou část cyklu *Věčná vzpomínka (Eternal souvenir)*, 1915). Kompozice *Podobenství hospodinovo (La Parabole du Seigneur)*, 1917) je klavírní miniaturou nezařazenou do žádného většího cyklu. Skladby *Nesmrtelný (Immortel)*, *Skličenosť satanova (Détresse de Satan)*, *Zvony ze zásvětí (Le Glas d'au-delà)* a *Nicota (Néant)* jsou součástí šestidílného klavírního cyklu *Zjevení (Révelation)*, 1916). Tyto kompozice byly publikované poprvé v nakladatelství Lemoine v roce 2009, téměř sto let po svém vzniku. V případě skladeb *Cendres* a *La Parabole du Seigneur* se dnes s velkou pravděpodobností jedná o jejich českou premiéru.

Marek Kopelent :: **Plaché Stíny** :: črta pro mezzosoprán a violu vznikla na text stejnojmenné básně Bohuslava Reynka v pozdním období autorovy tvorby. Je tak jednou z jeho posledních vokálních kompozic. A i když je rozsahem drobná, je ukázkou osobitého a citlivého pojetí Reynkova textu. Interpreti si jemně kontrastují či splyývají v jedno. S intimitou básně koresponduje i řídká faktura, v níž má i nejmenší úlomek hudby co říci.

Ondřej Štochl :: studoval na konzervatoři v Praze hru na violu a skladbu. Ve studiích pokračoval na hudební fakultě AMU v oboru skladba ve třídě Marka Kopelenta. Během studia se zúčastnil různých skladatelských kurzů. Jeho lektory byli např. Zygmunt Krauze, Paul Méfano, Vinko Globokar, Osvaldas Balakauskas nebo Guy Reibel. Zároveň získával četné zkušenosti na poli interpretace soudobé hudby. V posledních letech se profiluje zejména rozsáhlejšími prostorovými kompozicemi.

Il sogno fragile :: skladba pro smyčcové kvarteto
Takový sen voní svěží bezstarostností, chutná něžným pohlazením, svítí a zní, jako by nikdy neměl skončit... Přesto nám je určeno z něho vystoupit. Včas a dobrovolně... pak zmizí z přítomného času a zůstane vzpomínkou, nebo pozdě, z nutnosti, když se nám ven prostě nechce. Potom ale odejde sám, aby v lepším případě zbyla jen mlha a